

Zpracováno v rámci projektu „Odpovědný zastupitel pro otevřenou a hospodárnou obec“, reg. č. CZ.1.04/4.1.00/B6.00019:

Ekonomická analýza

Doprava a mobilita

Zpracovatel: kolektiv autorů MEPCO s.r.o.

Verze 1.1 dokumentu ze dne: 11. 9. 2015

Obsah

1. Úvod.....	5
2. Metodika.....	7
2.1. Rešerše.....	8
2.2. Analýzy dostupných dat – výdaje měst a obcí v oblasti dopravy	8
2.3. Analýza příkladů z praxe v oblasti dopravy a jejich dopad na rozpočet obce	9
3. Úvod do problematiky	10
3.1. Legislativní rámec problematiky Dopravy měst a obcí.....	12
3.2. Role obcí a měst v oblasti dopravy	17
3.3. Výdaje měst a obcí v oblasti Dopravy.....	19
3.4. Racionální úspory/ omezování plýtvání.....	25
4. Prezentace dat	29
4.1. Analýza celkových výdajů obcí a měst.....	29
4.2. Výdaje měst a obcí na oblast doprava.....	33
4.3. Závěr	47
5. Analýza rizik a příležitostí z pohledu měst a obcí	49
5.1. Rizika a příležitosti úspor v oblasti silničního hospodářství.....	49
5.2. Rizika a příležitosti úspor v oblasti dopravní obslužnosti	58
5.3. Shrnutí rizik a příležitostí	63
6. Doporučení pro další kroky.....	67
6.1. Doporučení v oblasti silničního hospodářství.....	67
6.2. Doporučení v oblasti dopravní obslužnosti	70
7. Závěr	74
8. Zdroje dat a literatury	78

Seznam použitých zkratk

ČSÚ – Český statistický úřad
DP – dopravní podnik
ESIF – Evropské strukturální a investiční fondy
EU – Evropská unie
IDS – integrovaný dopravní systém
IROP – Integrovaný regionální operační program
ITS – inteligentní dopravní systémy
MAD – městská autobusová doprava
MF – Ministerstvo financí
MHD – městská hromadná doprava
MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj
MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí
MVČR – Ministerstvo vnitra České republiky
PD – projektová dokumentace
PID – Pražská integrovaná doprava
SID – Středočeská integrovaná doprava
SLDB – Sčítání lidí, domů a bytů
SMO ČR – Svaz měst a obcí České republiky
ÚAP – Územně analytické podklady
VDO – veřejná dopravní obslužnost
ZDO – základní dopravní obslužnost

Seznam obrázků

Obrázek 1: Grafický model 3E.....	26
Obrázek 2: Aplikace principu 3E	55

Seznam tabulek

Tabulka 1: Infrastruktura silniční dopravy (km).....	14
Tabulka 2: Přepravní výkony jednotlivých druhů dopravy	16
Tabulka 3: Odvětvové členění rozpočtové skladby – Doprava (paragraf 22).....	21
Tabulka 4: Podíl výdajových položek 2212, 2219 a 2221 na paragrafu 22 Doprava (tis. Kč) ..	23
Tabulka 5: Analýza výdajů oblast doprava, Statutární město Kladno, 2013	24
Tabulka 6: Racionální a neracionální úspory	26
Tabulka 7: Bližší specifikace principu 3 E.....	27
Tabulka 8: Celkové výdaje podle velikostních kategorií obcí a měst v letech 2010 – 2012	32
Tabulka 9: Výdaje obcí a měst v oblasti silničního hospodářství v období let 2011-2013 (parag. 2212).....	39
Tabulka 10: Výdaje obcí a měst v oblasti ostatních komunikací v období let 2011-2013 (parag.2219)	42
Tabulka 11: Výdaje obcí a měst v oblasti veřejné silniční dopravy v období let 2011-2013 ...	46
Tabulka 12: Rizika a příležitosti obcí a měst do 5 tis. obyvatel	63
Tabulka 13: Rizika a příležitosti malých měst	64
Tabulka 14: Rizika a příležitosti středně velkých měst	65
Tabulka 15: Rizika a příležitosti velkoměst	65

Seznam grafů

Graf 1: Vývoj počtu obyvatel a počtu osobních automobilů	15
Graf 2: Výdaje obcí na dopravu za rok 2013.....	17
Graf 4: Hlavní výdajové položky měst a obcí v oblasti Dopravy za rok 2013	24
Graf 5: Výdaje obcí a měst v letech 2010-2012.....	30
Graf 6: Výdaje podle velikostních kategorií obcí a měst v letech 2010 – 2012	31
Graf 7: Výdaje obcí a měst na dopravu v letech 2011-13 (v tis. Kč)	33
Graf 8: Výdaje obcí a měst na rozpočtové kapitoly v dopravě v letech 2011-2013 (v tis. Kč). 34	
Graf 9: Výdaje obcí a měst na rozpočtové kapitoly v dopravě v letech 2011-2013 v přepočtu na obyvatele (v tis. Kč).....	35
Graf 10: Výdaje obcí a měst na silniční hospodářství podle hlavních položek v l. 2011-2013 (parag.2212)	37
Graf 11: Výdaje obcí a měst na položky silničního hospodářství v letech 2011-2013 (parag. 2212).....	40
Graf 12: Výdaje obcí a měst na ostatní komunikace podle hlavních položek v l. 2011-2013 (parag.2219)	41
Graf 13: Výdaje obcí a měst na položky u ostatních komunikací v l. 2011-2013 (parag.2219)41	
Graf 14: Výdaje obcí a měst na provoz veřejné silniční dopravy v l. 2011-2013	44

1. Úvod

Problematika dosahování racionálních úspor a odstraňování plýtvání ve veřejném sektoru je s ohledem na nutnost hledání cest k vyrovnaným rozpočtům velmi naléhavé téma. Předkládaná ekonomická analýza na téma doprava a mobilita si klade za cíl analyzovat běžné výdaje obecních rozpočtů v oblasti dopravy a mobility a identifikovat hlavní trendy v oblasti výdajů na oblast dopravy měst a obcí v období 2011 – 2013. Dále dojde ke specifikaci obecných znaků potenciálních úspor v oblasti dopravy s cílem realizovat racionální úspory a identifikovat hlavní problémy v oblasti plýtvání a neefektivit ve výdajích na dopravní infrastrukturu a dopravní obslužnost.

Ekonomická analýza je zpracována za oblast dopravy, která tvoří výrazný podíl na celkových výdajích veřejných rozpočtů a u níž, dle předpokladů, může docházet k významným úsporám a eliminaci plýtvání veřejnými prostředky. V oblasti dopravy byly identifikovány tři hlavní okruhy výdajových položek, ve kterých může být dosaženo racionálních úspor:

1. správa a údržba komunikací ve vlastnictví měst a obcí,
2. investice do výstavby a oprav komunikací ve vlastnictví měst a obcí,
3. oblast dopravní obslužnosti měst a obcí.

Ekonomická analýza v oblasti dopravy a mobility se proto bude koncentrovat především na analýzu běžných výdajů těchto agend a následně budou provedena doporučení, jaké racionální úspory lze v daných agendách očekávat/ realizovat.

Cílem studie je analyzovat běžné výdaje rozpočtů měst a obcí v oblasti dopravy dle velikostních skupin obcí a druhového třídění. Následně dochází k uvedení vhodných příkladů racionálních a neracionálních patření. V rámci analýzy budou detailněji analyzovány zkušenosti měst a obcí, která již v minulosti zavedla některá úsporná řešení v oblasti dopravy a mobility do praxe (např. v oblasti provozu MHD, mj. v oblasti optimalizace linek MHD, monitoring oprav komunikací, nákup vlastních údržbových strojů pro správu a úklid komunikací, atd.).

Předkládaný dokument je členěn do 7 kapitol:

1. První kapitola je úvodní.
2. Druhá kapitola popisuje jednotlivé metodologické postupy, které vedly k zjištění možností dosahování racionálních úspor a odstraňování plýtvání měst a obcí v oblasti dopravy a mobility. Obsahem druhé kapitoly je teoretická rešerše v oblasti dopravy a mobility, tzn. analýza legislativy a koncepčních materiálů v oblasti dopravy a mobility z pohledu měst a obcí.
3. Třetí kapitola popisuje stávající strukturu hospodaření měst a obcí v oblasti dopravy a mobility, tzn. specifikace stávajících výdajů z obecních rozpočtů na oblast dopravy.
4. Kapitola 4 je stěžejní kapitola prezentující analýzu běžných výdajů měst a obcí v oblasti dopravy. Analýza se soustředí na hlavní výdajové položky veřejných rozpočtů v oblasti dopravy – pozemní komunikace (silniční hospodářství), ostatní záležitosti pozemních

komunikací (ostatní komunikace) a veřejná silniční doprava (veřejná dopravní obslužnost). Analýza dat je provedena za období 2011-2013, kdy za stěžejní rok je považován rok 2013.

5. Pátá kapitola popisuje analýzu rizik a specifikuje příležitosti měst a obcí v oblasti pozemních komunikací, dopravy a mobility včetně identifikace příkladů z praxe.
6. Kapitola šestá se zabývá stručným doporučením pro města a obce, která vedou k realizaci racionálních úspor v oblasti dopravy.
7. Závěrečná, sedmá kapitola shrnuje všechny zjištěné poznatky a přináší doporučení pro města a obce.